

УДК 342.951

DOI <https://doi.org/10.32782/1813-338X-2023.3.11>**В. М. Бігун**старший викладач спеціальної кафедри
Навчально-наукового інституту державної безпеки
Національної академії Служби безпеки України

ПРАВОВЕ ПІДґРУНТЯ ДІЯЛЬНОСТІ МЕДІА В УКРАЇНІ У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ

У публікації розкриваються окремі актуальні аспекти та правові засади діяльності медіа в Україні у контексті забезпечення інформаційної безпеки в умовах гібридної агресії російської федерації.

Досліджені правові засади діяльності медіа в Україні класифіковані за юридичною силою. Стаття містить окремі положення і норми Конституції України, чинного законодавства, зокрема профільного Закону України «Про медіа», Стратегії національної безпеки України, Стратегії інформації безпеки України, інших нормативно-правових актів, які регламентують діяльність медіа в Україні.

Акцентовано увагу на важливій для сьогодення тематиці, пов'язаній з роз'ясненням окремих вимог щодо порядку дій журналістів під час проходження акредитації та висвітлення подій, пов'язаних з відбиттям збройної агресії російської федерації проти України. Показано порядок створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорони та захисту інформації, несанкціоноване розголошення якої може завдати шкоди обороноздатності країни та успішному виконанню бойових завдань Силами оборони України.

Наведена необхідність детального опрацювання викладеної тематики зумовлена тим, що саме медіа та журналісти (їх власники, редактори, інші представники зазначеної сфери діяльності, користувачі та адміністратори соціальних груп, так звані лідери громадської думки), які висвітлюють події з поля бою, публікують чи поширюють іншу інформацію щодо ситуації у сфері економіки, оборони, соціальної політики, медицини, культури чи міжнародних відносин, впливають на свідомість громадян, формуючи громадську думку населення щодо тих чи інших подій, впливаючи тим самим на готовність і здатність країни чинити консолідований опір рф.

Поряд із зазначеним, окреслено й гарантії професійної діяльності та соціального захисту журналістів, які закріплює Закон України «Про державну підтримку медіа, гарантії професійної діяльності та соціальний захист журналіста».

В умовах збройної агресії рф підкреслено важливість і розкрито зміст наказу Головнокомандувача Збройних Сил України №73 від 03 березня 2022 року «Про організацію взаємодії між Збройними Силами України, іншими складовими сил оборони та представниками засобів масової інформації на час дії правового режиму воєнного стану».

Ключові слова: національна безпека, інформаційна безпека, захист інформаційного простору, медіа, засоби масової інформації, воєнний стан.

Повномасштабне вторгнення збройних сил рф на територію України 24 лютого 2022 року, що стало продовженням гібридної війни проти нашої держави, розпочатої країною-агресором у 2014 році, змусило усі цивілізовані країни переглянути свої підходи щодо формування стратегії захисту своїх національних інтересів і державної безпеки. Стало очевидним, що війна проти України одночасно ведеться на усіх напрямках – воєнному, політичному, соціаль-

но-економічному, інформаційному та міжнародному і носить гібридний характер.

Згідно статті 17 Конституції України, захист суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки є найважливішими функціями держави, справою всього Українського народу. Оборона України, захист її суверенітету, територіальної цілісності і недоторканності покладаються на Збройні Сили України. Забезпечення державної

безпеки і захист державного кордону України покладаються на відповідні військові формування та правоохоронні органи держави, організація і порядок діяльності яких визначаються законом [1]. Інформаційна безпека країни як складовий елемент національної безпеки є його невід'ємною частиною.

Постановка проблеми. Захист державного суверенітету, конституційного ладу і територіальної цілісності України, законних інтересів держави та прав громадян в умовах воєнного стану має свої характерні особливості. Від здатності держави здійснювати ефективний захист інформаційної сфери, зокрема, залежить чи зможе Україна вистояти як цілісна незалежна демократична держава і продовжити свій рух у напрямку розвитку європейського майбутнього.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Правове регулювання засобів масової інформації в Україні досліджували науковці Ігор Бойчук та Ірина Копистинська. Питання особливості роботи журналістів в умовах інформаційної війни досліджували такі вчені, як Віталій Жугай та Володимир Тарасюк, а Тарас Ткачук питання забезпечення інформаційної безпеки в умовах євроінтеграції.

Проте, питання правових аспектів, що є підґрунтям діяльності медіа в умовах повномасштабної війни, супроводжуваної гібридною війною та дії правового режиму воєнного стану, в часи, коли змінюється законодавча база, відповідаючи на виклики сьогодення, вивчено не було і потребує окремого дослідження.

Мета статті – визначити ключові аспекти й розкрити правові засади діяльності медіа у контексті забезпечення інформаційної безпеки України в умовах гібридної війни.

Виклад основного матеріалу. У сучасному світі медіа або засоби масової інформації (далі – ЗМІ) чи засоби масової комунікації відіграють важливу роль не лише в питанні інформування населення щодо актуальних подій у світі, країні чи окремому регіоні, а й у питанні глобального інформаційного протиборства. На сьогодні, медіа стали небезпечним інструментом і зброєю, за допомогою якої вирішується багато питань, від послаблення своїх конкурентів у бізнесі і досягнення поставлених перед собою цілей до незаконної організації та здійснення повалення конституційного ладу та законно обраних урядів в окремих країнах.

Відомо, що вирішальний вплив на формування інформаційної політики в конкретному

медіа здійснює його власник або той, ким він фінансується чи контролюється, або під чийм впливом перебуває (власник медіа, редактор чи окремі журналісти). У свій час, всесвітньо відомий англійський банкір, бізнесмен і фінансист Натан Ротшильд влучно заявив – «Хто володіє інформацією, той володіє світом». Після того, як його процитував колишній прем'єр-міністр Великобританії Вінстон Черчилль, вислів став крилатим і по цей час не лише не застаріває, але й з кожним днем стає все більш актуальним і найвлучніше характеризує роль медіа у сучасному світі.

Сьогодні ж прийнято вважати, що світом володіє не той, хто володіє інформацією, а той – хто володіє засобами масової комунікації або ЗМІ (медіа).

Таким чином, саме медіа та журналісти (їх власники, редактори, інші представники зазначеної сфери діяльності, користувачі мережі Інтернет, користувачі та адміністратори соціальних груп, т.зв. лідери громадської думки), які висвітлюють події з поля бою, публікують чи поширюють іншу інформацію щодо ситуації у сфері економіки, оборони, соціальної політики, медицини, культури чи міжнародних відносин, впливають на свідомість громадян, формують громадську думку населення і суспільства щодо тих чи інших подій, визначають готовність і здатність країни чинити консолідований опір збройній агресії російської федерації.

Нерідко ті ж самі медіа або журналісти (редактори, користувачі та адміністратори соціальних груп мережі Інтернет, т.зв. лідери громадської думки) свідомо чи несвідомо зловживають своїм статусом та подають суспільству неправдиву, перекручену чи неперевірену інформацію, тим самим негативно впливають на громадян, що у свою чергу негативно впливає на стан інформаційної безпеки України, захищеність держави, населення і громадян від негативних зовнішніх інформаційних впливів та готовність і здатність країни чинити опір збройній, економічній та інформаційній агресії рф.

Вважаємо, поняття інформаційної безпеки певною мірою корелюється з більш широким поняттям, таким як державний суверенітет. Проаналізуємо це детальніше.

Так, під поняттям «державний суверенітет» розуміється верховенство держави на своїй території і незалежність у міжнародних відносинах. Верховенство держави означає дію в межах її території тільки однієї публічної влади, яка визначає повноваження усіх держав-

них органів і посадових осіб, а також підлеглість цій владі всього населення території. Незалежність держави в міжнародних відносинах – це її непідпорядкованість будь-якій зовнішній владі, владі інших держав [2].

Відповідно до статті 1 Конституції України, Україна є суверенною і незалежною, демократичною, соціальною, правовою державою. Суверенітет України поширюється на всю її територію. А людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю.

Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави (статті 2 та 3 Конституції України) [1].

Таким чином, людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю, а захист їх прав і свобод є конституційним обов'язком держави.

Визначення поняття інформаційної безпеки України міститься в Рішенні Ради національної безпеки і оборони України від 15 жовтня 2021 року «Про Стратегію інформаційної безпеки», що затверджене Указом Президента України від 28 грудня 2021 року № 685/2021. Так, інформаційна безпека України – це складова частина національної безпеки України, стан захищеності державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу, інших життєво важливих інтересів людини, суспільства і держави, за якого належним чином забезпечуються конституційні права і свободи людини на збирання, зберігання, використання та поширення інформації, доступ до достовірної та об'єктивної інформації, існуюча ефективна система захисту і протидії нанесенню шкоди через поширення негативних інформаційних впливів, у тому числі скоординоване поширення недостовірної інформації, деструктивної пропаганди, інших інформаційних операцій, несанкціоноване розповсюдження, використання й порушення цілісності інформації з обмеженим доступом [3].

У свою чергу, правовою основою Стратегії інформації безпеки (окрім Конституції України, законів України та інших нормативно-правових актів) є Стратегія національної безпеки України, затверджена Указом Президента України від 14 вересня 2020 року № 392.

В пункті 17 Стратегії національної безпеки України зазначено, що для відновлення свого впливу в Україні РФ, продовжуючи гібридну війну, системно застосовує політичні, економічні, інформаційно-психологічні, кібер- і воєнні засоби [4], що повною мірою відбивається на діяльності медіа в Україні.

Тож, розглядаючи основні засади, так би мовити, правового підґрунтя забезпечення функціонування медіа у сучасних умовах звернемося до фундаментального нормативно-правового акту країни – Конституції України, якою регулюється в тому числі і діяльність медіа в Україні, і нагадаємо, що вона має найвищу юридичну силу, а її норми – є нормами прямої дії [1].

Як закріплено у статті 34 Конституції України, кожному гарантується право на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань, кожен має право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб – на свій вибір [1].

При цьому, важливо зазначити, що Конституція дозволяє і певне обмеження прав і свобод людини і громадянина у разі необхідності забезпечення національної безпеки, прав і свобод інших людей. Зокрема, в Основному Законі України зазначено, що здійснення прав може бути обмежене законом в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я населення, для захисту репутації або прав інших людей, для запобігання розголошенню інформації, одержаної конфіденційно, або для підтримання авторитету і неупередженості правосуддя [1].

Після Конституції, класифікуючи чинну нормативно-правову базу за юридичною силою, розглянемо законодавство України, де профільним є Закон України «Про медіа» (закон № 2710-IX), прийнятий в грудні 2022 року.

Закон України «Про медіа» спрямований на забезпечення реалізації права на свободу вираження поглядів, права на отримання різнобічної, достовірної та оперативної інформації, на забезпечення плюралізму думок і вільного поширення інформації, на захист національних інтересів України та прав користувачів медіа-сервісів, регулювання діяльності у сфері медіа відповідно до принципів прозорості, справедливості та неупередженості, стимулювання конкурентного середовища, рівноправності і незалежності медіа [5].

Закон «Про медіа», на відміну від тих, на заміну яким він прийнятий, містить фактично вичерпний перелік норм, термінів, понять і визначень, а також порядок прийняття рішень і дій, необхідних для оцінки і правового регулювання діяльності медіа в Україні. Зокрема, він визначає правові засади діяльності в Україні суб'єктів у сфері медіа, а також засади державного управління, регулювання та нагляду (контролю) у цій сфері [5].

Окрім Конституції України і названого профільного Закону України, законодавство у сфері медіа складається і з низки інших законів України, серед яких: «Про електронні комунікації», «Про забезпечення функціонування української мови як державної», «Про кінематографію», «Про рекламу», «Про суспільні медіа України», «Про інформацію», «Про систему інформовлення України», «Про державну підтримку медіа, гарантії професійної діяльності та соціальний захист журналіста», інших законів України, що регулюють діяльність у сфері медіа, а також міжнародних договорів, що регулюють діяльність у сфері медіа, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Зокрема, Закон України «Про електронні комунікації» визначає правові та організаційні основи державної політики у сферах електронних комунікацій та радіочастотного спектра, а також права, обов'язки та відповідальність фізичних і юридичних осіб, які беруть участь у відповідній діяльності або користуються електронними комунікаційними послугами.

Метою державного управління і регулювання у сферах електронних телекомунікацій та радіочастотного спектра є створення засад для ефективного та гармонізованого користування радіочастотним спектром для забезпечення економічного, соціального, інформаційного та культурного розвитку, державної безпеки, обороноздатності, виконання міжнародних зобов'язань, а також для забезпечення і захисту інтересів держави та користувачів радіочастотного спектра.

А згідно з пунктом 3 статті 18 згаданого Закону, постачальники електронних комунікаційних мереж та/або послуг зобов'язані: виконувати розпорядження Національного центру оперативного-технічного управління електронними комунікаційними мережами України в умовах надзвичайного або воєнного стану, крім електронних комунікаційних мереж, що використовуються для мовлення відповідно

до Закону України «Про медіа», рішення щодо яких приймаються Національною радою України з питань телебачення і радіомовлення; обмежувати доступ до веб-сайтів, визначених рішеннями Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення про застосування заходу реагування як тимчасової заборони поширення онлайн-медіа або заборони поширення онлайн-медіа, або судовим рішенням про заборону поширення онлайн-медіа, що набрало законної сили; обмежувати або відновлювати доступ до веб-сайтів, визначених рішеннями Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення про внесення або виключення сервісу з Переліку аудіовізуальних медіа-сервісів на замовлення та сервісів провайдерів аудіовізуальних сервісів держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором [6].

У свою чергу, забезпечення функціонування української мови як державної законодавцем визначений одним із основних аспектів забезпечення захисту національної безпеки і консолідації українського суспільства.

Так, у статті 3 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» зазначено, що завданнями цього Закону є: захист державного статусу української мови; забезпечення функціонування державної мови як інструмента об'єднання українського суспільства, засобу зміцнення державної єдності та територіальної цілісності України, її незалежної державності і національної безпеки; забезпечення розвитку української мови для зміцнення національної ідентичності, збереження національної культури, традицій, звичаїв, історичної пам'яті та забезпечення її подальшого функціонування як державотворчого чинника української нації [7].

Закон України «Про кінематографію» визначає правові основи діяльності в галузі кінематографії та регулює суспільні відносини, пов'язані з виробництвом, розповсюдженням, зберіганням і демонструванням фільмів [8]. Закріплено заборону розповсюдження і демонстрування фільмів, що містять популяризацію або пропаганду органів держави-агресора та їх окремих дій, що створюють позитивний образ працівників держави-агресора, працівників радянських органів державної безпеки, виправдовують чи визнають правомірною окупацію території України, містять пропаганду російського тоталітарного режиму, збройної агресії РФ як держави-терориста проти України, а також фільмів,

вироблених фізичними та юридичними особами держави-агресора.

Передбачена частиною першою цієї статті заборона на розповсюдження і демонстрування фільмів, вироблених фізичними та юридичними особами держави-агресора, поширюється на будь-які фільми, вироблені та/або вперше оприлюднені (демонстровані) після 1 січня 2014 року.

Відповідно до частини першої статті 15 Закону, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері кінематографії, ухвалює рішення про відмову у внесенні фільму до Державного реєстру фільмів, якщо у фільмі наявні заклики до насильницької зміни, повалення конституційного ладу, розв'язування або ведення агресивної війни чи воєнного конфлікту, порушення територіальної цілісності України, ліквідації незалежності України або інформація, яка їх виправдовує чи пропагує, інформація, що принижує або зневажає державну мову, висловлювання, що розпалюють ненависть, ворожнечу чи жорстокість до окремих осіб чи груп осіб за національною, расовою чи релігійною ознакою, пропаганда або заклики до тероризму та вчинення терористичних актів [8].

Закон України «Про рекламу» визначає засади рекламної діяльності в Україні, регулює відносини, що виникають у процесі виробництва, розповсюдження та споживання реклами, визначає загальні вимоги до реклами. Важливо зазначити про закріплення принципів, основними серед яких є: законність, точність, достовірність, використання форм та засобів, які не завдають споживачеві реклами шкоди; реклама не повинна містити інформації або зображень, які порушують етичні, гуманістичні, моральні норми, нехтують правилами пристойності. У рекламі забороняється: вміщувати твердження та/або зображення, які є дискримінаційними за ознаками походження людини, її соціального і майнового стану, расової та національної належності, статі, освіти, політичних поглядів, ставлення до релігії, за мовними ознаками, родом і характером занять; подавати відомості або закликати до дій, які можуть спричинити порушення законодавства, завдають чи можуть завдати шкоди здоров'ю або життю людей та/чи довкіллю, а також спонукають до нехтування засобами безпеки [9].

З метою задоволення інформаційних потреб суспільства, залучення громадян до обговорення та вирішення найважливіших соціально-політич-

них питань, забезпечення національного діалогу, сприяння формуванню громадянського суспільства в Україні створено Суспільне медіа, діяльність якого також регулюється Законом України «Про суспільні медіа України».

Суспільні медіа-сервіси України надаються акціонерним товариством «Національна суспільна телерадіокомпанія України» (далі – НСТУ), 100 відсотків акцій якого належить державі. Відчуження акцій, що належать державі у статутному капіталі НСТУ, приватизація акцій забороняється.

Серед основних завдань НСТУ є: об'єктивне, повне, своєчасне і неупереджене інформування про суспільно значущі події в Україні та за кордоном; сприяння консолідації українського суспільства; розвиток і зміцнення статусу української мови та культури, сприяння розвитку мов і культур національних меншин; сприяння зміцненню міжнародного авторитету України [10].

Закон України «Про інформацію» загалом регулює відносини щодо створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорони та захисту інформації [11] і фактично є базовим нормативно-правовим актом, який визначає державну інформаційну політику.

Також, одним з найважливіших законів України, який визначає гарантії професійної діяльності та соціального захисту журналістів є закон «Про державну підтримку медіа, гарантії професійної діяльності та соціальний захист журналіста» [12].

В рамках класифікації за юридичною силою нормативно-правових актів, що тією чи іншою мірою регулюють питання діяльності медіа, наступний рівень – це підзаконні акти Президента України. Враховуючи формат цієї статті і значну кількість таких підзаконних актів, це потребує окремого дослідження, а для прикладу наведемо один із найважливіших, а саме – Концепцію державної мовної політики, затверджену Указом Президента України від 15 лютого 2010 року № 161/2010. Концепція державної мовної політики визначає стратегічні пріоритети в подоланні спричинених багатовіковою асиміляційною політикою колонізаторів та окупантів деформацій національного мовно-культурного і мовно-інформаційного простору та відповідно до якої повноцінне функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя на всій території держави є гарантією збереження ідентичності української нації та зміцнення державної єдності України [13].

З початком повномасштабного збройного вторгнення РФ на територію нашої країни Указом Президента України №64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» (затверджений відповідним законом України), на всій території запроваджено правовий режим воєнного стану. Усі державні інститути, Збройні Сили, Державну прикордонну службу, Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації, Національну гвардію, Службу безпеки, Службу зовнішньої розвідки, Управління державної охорони України разом з Міністерством внутрішніх справ України, іншими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування зобов'язано запроваджувати та здійснювати передбачені Законом України «Про правовий режим воєнного стану» заходи і повноваження, необхідні для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави [14].

В умовах воєнного стану усі громадяни зобов'язані дотримуватись вимог вказаного Указу, законів України «Про правовий режим воєнного стану», «Про оборону», «Про військовий обов'язок і військову службу», інших актів Президента України, рішень Ради національної безпеки і оборони України, наказів Головнокомандувача Збройних Сил України, рішень і постанов Кабінету Міністрів України в частині, що стосується.

Зокрема, наказом Головнокомандувача Збройних Сил України №73 від 03 березня 2022 року (зі змінами, внесеними згідно з наказом №196 від 12.07.2022; №266 від 03.10.2022; №49 від 27.02.2023) «Про організацію взаємодії між Збройними Силами України, іншими складовими сил оборони та представниками засобів масової інформації на час дії правового режиму воєнного стану» (далі – Наказ) визначено порядок взаємодії Сил оборони України із засобами масової інформації та особливості діяльності медіа в Україні в умовах воєнного стану [15].

Дія цього нормативно-правового акту спрямована на об'єктивне висвітлення подій, забезпечення інформування населення та світової спільноти про воєнні злочини, які вчиняються РФ в ході її широкомасштабної збройної агресії проти України, розпочатої 24 лютого 2022 року, а також попередження витоку інформації з обмеженим доступом, запобігання поширенню представниками засобів інформації (у тому числі іноземними) та публічними особами, до думки яких прислуховується громадськість (лідери думок, блогери тощо) (далі – представники ЗМІ)

відомостей, розголошення яких може призвести до обізнаності противника про дії Збройних Сил України та інших складових сил оборони, негативно вплинути на хід виконання завдань за призначенням під час дії правового режиму воєнного стану.

Цим же наказом затверджено Алгоритм роботи з акредитованими представниками засобів масової інформації під час дії правового режиму воєнного стану, Перелік інформації, розголошення якої може призвести до обізнаності противника про дії Збройних Сил України, інших складових сил оборони, негативно вплинути на хід виконання завдань за призначенням під час дії правового режиму воєнного стану, Порядок акредитації представників засобів масової інформації під час дії правового режиму воєнного стану, Правила роботи представника засобу масової інформації у районі ведення бойових дій; Форму для проходження акредитації, Порядок опрацювання запитів та допуску представників засобів масової інформації на об'єкти Збройних Сил України під час дії правового режиму воєнного стану.

Також, командувачів видів, окремих родів військ (сил), керівників органів військового управління, які не відносяться до видів, окремих родів військ (сил), керівників інших складових Сил оборони на час дії правового режиму воєнного стану зобов'язано: забезпечити дотримання підпорядкованим особовим складом Алгоритму роботи з акредитованими представниками засобів масової інформації під час дії правового режиму воєнного стану; довести до відома підпорядкованого особового складу Перелік інформації, розголошення якої може призвести до обізнаності противника про дії Збройних Сил України та інших складових сил оборони, негативно вплинути на хід виконання завдань за призначенням під час дії правового режиму воєнного стану; не допускати представників засобів масової інформації (у тому числі акредитованих) на військові та інші об'єкти, розкриття яких становить під загрозу виконання завдань за призначенням (спеціальних) завдань; забезпечити у районах проведення бойових дій роботу акредитованих представників засобів масової інформації (у тому числі іноземних), а також працівників прес-служб центральних органів виконавчої влади, які отримали прескарту Збройних Сил України; за порушення вимог, встановлених у цьому наказі, винних посадових (службових) осіб притягати до встановленої законом відповідальності.

А посадовим (службовим) особам під час спілкування з представниками ЗМІ не допускати поширення відомостей (інформації) з обмеженим доступом, що підпадають під дію Зводу відомостей, що становлять державну таємницю, затвердженого наказом Центрального управління Служби безпеки України від 23 грудня 2020 року №383, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 14 січня 2021 року №52/35674, Переліку відомостей Збройних Сил України, що становлять службову інформацію, затвердженого наказом Генерального штабу Збройних Сил України від 22 листопада 2017 року № 408, а також Переліку інформації, розголошення якої може призвести до обізнаності противника про дії Збройних Сил України та інших складових сил оборони, негативно вплинути на хід виконання завдань за призначенням під час дії правового режиму воєнного стану [15].

Висновки і пропозиції. Зміни в чинному законодавстві України, пов'язані зі збройною агресією РФ проти України, відбиваються і на діяльності медіа. При цьому, з огляду на необхідність вжиття державою комплексних заходів із захисту державного суверенітету, конституційного ладу, територіальної цілісності та інформаційної безпеки України в умовах гібридної війни, окремі конституційні права людини і громадянина, у тому числі журналістів, на всій території країни тимчасово обмежені відповідно до Конституції та Закону України «Про правовий режим воєнного стану».

Знання і дотримання вимог особистої безпеки і чинного законодавства України усіма громадянами необхідне для нашої спільної перемоги над окупантом.

Список використаної літератури:

1. Конституція України, [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр#Text>;
2. Суверенітет держави / Суверенітет державний // Мала енциклопедія етнодержавознавства / Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, Упорядник Юрій Іванович Римаренко [та ін.]. Київ: Генеза, : Довіра, 1996. 942 с. С. 604–606.
3. Указ Президента України від 28 грудня 2021 року № 685/2021 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України» від 15 жовтня 2021 року «Про Стратегію інформаційної безпеки». [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/685/2021/print>;
4. Указ Президента України від 14 вересня 2020 року № 392/2020 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року "Про Стратегію національної безпеки України" Закон України «Про Службу безпеки України», [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020/print>;
5. Закон України «Про медіа», [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20/print>;
6. Закон України «Про електронні комунікації», [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-20/print>;
7. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19/print>;
8. Закон України «Про кінематографію», [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/9/98-вр#Text>;
9. Закон України «Про рекламу», [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/270/96-вр/print>;
10. Закон України «Про суспільні медіа України», [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1227-18/print>;
11. Закон України «Про інформацію», [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12/print>;
12. Закон України «Про державну підтримку медіа, гарантії професійної діяльності та соціальний захист журналіста», [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540/97-вр/print>;
13. Указ Президента України від 15 лютого 2010 року №161/2010 «Про концепцію державної мовної політики», [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/161/2010#Text>.
14. Указ Президента України від 24 лютого 2022 року №64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text>.
15. Наказ Головнокомандувача Збройних Сил України №73 від 03 березня 2022 року (зі змінами, внесеними згідно з наказом №196 від 12.07.2022; №266 від 03.10.2022; №49 від 27.02.2023) «Про організацію взаємодії між Збройними Силами України, іншими складовими сил оборони та представниками засобів масової інформації на час дії правового режиму воєнного стану», [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.mil.gov.ua/content/mou_2022/2023_02_27_%20№73_new.pdf.

Bigun V. M. The legal basis of media activity in Ukraine in the context of ensuring information security in the conditions of hybrid warfare

The publication reveals some relevant aspects and legal bases of media activity in Ukraine in the context of ensuring information security in the conditions of hybrid aggression of the Russian Federation.

The researched legal bases of media activity in Ukraine are classified by legal force. The article contains separate provisions and norms of the Constitution of Ukraine, current legislation, in particular the profile Law of Ukraine «On Media», the Security Information Strategy of Ukraine, other normative legal acts that regulate media activity in Ukraine.

Attention is focused on the important topic for today, related to the clarification of certain requirements regarding the procedure of journalists during accreditation and coverage of events related to the repulsion of armed aggression of Russian aggression against Ukraine. The procedure for creating, collecting, receiving, storing, using, distributing, guarding and protecting information, the unauthorized disclosure of which can harm the country's defense capability and the successful performance of combat missions by the Defense Forces of Ukraine, is shown.

The need for a detailed study of the presented topic is due to the fact that it is the media and journalists (their owners, editors, other representatives of the specified field of activity, Internet users, users and administrators of social groups, so-called leaders of public opinion), who cover events from the battlefield, publish or distribute other information about the situation in the sphere of economy, defense, social policy, medicine, culture or international relations, influence the consciousness of citizens, forming the public opinion of the population regarding certain events, thus influencing the readiness and ability of the country to offer consolidated resistance to the Russian Federation.

Along with the above, the guarantees of professional activity and social protection of journalists, which are enshrined in the Law of Ukraine «On State Support of the Media, Guarantees of Professional Activity and Social Protection of Journalists», are outlined.

In the conditions of the armed aggression of the Russian Federation, the importance of the order of the Commander-in-Chief of the Armed Forces of interaction between the Armed Forces of Ukraine 73 of March 3, 2022 «On the organization of interaction between the Armed Forces of Ukraine, other components of the defense forces and representatives of the mass media during the legal regime of martial law» was highlighted and revealed.

Key words: *national security, information security, protection of information space, media, mass media, martial law.*